

BRUNO KIŠ Vojno sposobni su bježali, a on je kao dječak (o)branio svoj Karlovac

Izvor: Privatna arhiva

Objavio **Borna Marinić** - 19/10/2023

Ljeto 1991. za karlovačke je klince kao i svako drugo trebalo biti vrijeme odmora, razonode, kupanja na gradskom kupalištu, prvih ljubavi... Ipak to ljeto pokazalo je sasvim drugo lice. **Kada se opasnost nadvila nad njegov Karlovac Bruno Kiš imao je 15 godina.**

Odrastao je u karlovačkom naselju Banija provodeći dječake dane na igralištu, najčešće kroz košarku koju je jako volio. Družio se sa svima, na nacionalnost se nije gledalo, štoviše za mnoge prijatelje nije niti znao koje su nacionalnosti:

Po imenima nisam mogao zaključiti tko je bio koje nacionalnosti niti je itko to isticao. Prije prve uzbune, neki su počeli napuštati grad. Jedan moj školski prijatelj, dobar prijatelj, samo je nestao preko noći, bez pozdrava. Drugi susjed isto je samo otišao. Malo po malo grad se praznio i shvatili smo da se nešto počelo događati. Odlazili su Srbi. Njih nitko nije tjerao nego su oni znali što se sprema i kakav pakao će zadesiti Karlovac. To ljeto baš se nismo kupali na Koranskom slapu gdje bi inače provodili ljeto. Korana je praktički postala linija razgraničenja, a po gradu su pucali snajperi. U mom naselju najviše je snajperista bilo u Vrazovoj ulici gdje su stanovala vojna lica JNA.

TEKST SE NASTAVLJA NAKON OGLASA

Kreni u avanturu i otvori stranice koje donose sreću

Želite se riješiti klempavih ušiju i vratiti samopouzdanje? Naši stručnjaci će vam pomoći, otkrijte kako

Sponsored by Midas

Ratna psihoza uvukla se među Karlovčane. U Mjesnoj zajednici Banija Bruno Kiš prijavio se u Narodnu zaštitu, **nije mogao mirno promatrati što se događa.**

Nakon što sam se prijavio stigle su puške M-48. Nisam znao hoće li mi dati pušku no stao sam s još jednim dečkom u red. Bilo je kolebanja, neki su nam htjeli zabraniti, neki su odobrali no na koncu zadužio sam svoju pušku i dobio uredno potpisan revers. Tko je imao tu pušku sigurno se sjeća jugoslavenskog znaka s bakljama na njoj odnosno na držaču od zatvarača. Ja sam preko tog grba odmah zalijepio naljepnicu s hrvatskim grbom. Bio sam jako ponosan što ju imam. Čim sam zadužio pušku započeo sam dežurati u Mjesnoj zajednici.

Ubrzo se uz straže Bruno angažirao i u ophodnjama, sudjelovao je u kopanju rovova, a direktno borbena djelovanja na prvoj crti doživio je u selu Husje. Kada priča o motivima da ode u rat kao dijete, Bruno **iskreno priznaje da nije znao što ga čeka.**

Sigurno je još klinaca htjelo u rat, no ja sam imao takvu obiteljsku situaciju da sam bio s majkom koja je putovala u Ogulin na posao i odrastao sam bez oca koji je poginuo kada sam imao tri godine. Mnogima su roditelji branili, a eto kod mene se tako posložilo da sam otišao. Teško je pričati o motivima, moram biti iskren i priznati da kada sam otišao još nije počeo pravi rat, niti sam imao pojma što je rat. Bio sam radoznao i zanimalo me oružje. Do tada rat sam vidio samo na filmovima. Nitko nije mogao znati što će se dogoditi, pa čak ni oni stariji nisu bili svjesni. E kada je pala prva granata, pa kada si izgubio prvog prijatelja, kada su ti meci krenuli zujati oko glave... Tada si polako počeo shvaćati u što si se upustio.

Za svako dijete rat je strašna stvar, a **za dijete koje se u ratu bori s puškom u ruci to je nezamisliva trauma.** Bruni su se u sjećanje najviše urezale uzbune pod kojima je nerijetko dijelio mobilizacijske pozive.

Put od Banije do centra grada gdje je bio Ured za obranu bio je vrlo opasan. JNA je bila u gradu i oko grada. Ja sam morao ići ondje kako bi preuzeo mobilizacijske pozive koje sam onda dijelio po stanovima i kućama vojno sposobnim muškarcima. Bilo je tu vrlo opasnih situacija. Ti kucaš, lupaš nekom na vrata ili prozor, a s druge strane čuješ samo repetiranje oružja. Ja shvaćam, ljudi se boje, vani svira uzbuna, Karlovac je na prvoj crti i nikad ne znaš tko će ti doći na vrata i s kojim motivom

Kolačići i polica privatnosti

u pola noći ili u bilo koje drugo doba. Kada bi uručio mobilizacijski poziv taj kome sam ga dao morao je na papirić potpisati da ga je primio. Ja bi to onda nosio natrag u Ured za obranu i tko se nije javio na mobilizaciju po njega bi zatim išla vojna policija. Ljudi su nalazili razne načine da izbjegnu odlazak u rat. Recimo jednog dečka s Drežnika tata je prijavio na Krk kako bi izbjegao mobilizaciju. Bilo je raznih slučajeva, pola Karlovca je otišlo.

Ipak, **zajedništvo među onima koji su ostali nadjačalo je sve nedostatke.** Upravo to zajedništvo bilo je pogonsko gorivo obrane Karlovca.

Mi smo svi postali kao obitelj. San o slobodnoj Hrvatskoj i slobodnom Karlovcu vodio nas je i bili smo uvjereni da ćemo pobijediti, da nema šanse da će neki četnik hodati Karlovcem. Pobijedili smo, no oni protiv kojih smo se borili, odnosno neki od njih, vratili su se, dobili stanove i šeću ovim gradom. E to me boli.

Kada je početkom 1992. godine nastupilo Sarajevsko primirje policajci su Bruni uzeli pušku bez da su mu dali potvrdu o oduzimanju puške što mu je kasnije stvorilo probleme jer nije mogao dokazati da puška više nije kod njega. U operaciji „Oluja“ nije sudjelovao, no proslavu u Karlovcu zbog uspjeha hrvatske vojske i policije pamti kao **najsretniji dan u životu.**

Fotografija legendarnog karlovačkog fotografa **Dinka Neskusila** na kojoj Bruno Kiš slavi pobjedu u „Oluji“ obišla je Hrvatsku, a danas je dio stalnog postava Muzeja Domovinskog rata u Turnju kraj Karlovca.

Kada je zasvirao prestanak opće opasnosti za Karlovac nismo mogli vjerovati. Sada se ježim kada se spomenem trenutka kada sam čuo da je Knin oslobođen, da je sve to u našim rukama. Spontano smo krenuli u grad voziti se. Bio je to nevjerojatan osjećaj. Naime svih tih godina rata mogao si poginuti u Karlovcu jer se grad nalazio na prvoj crti i na dometu njihovog topništva. Sada odjednom ideš gradom i ne možeš poginuti. Taj osjećaj slobode, ta spoznaja da na grad neće više pasti nijedna granata izazvala je ogromnu euforiju. Ljudi su se počeli okupljati nasred Korza i to neću zaboraviti dok sam živ. To je ljepota tog našeg grada Karlovca. Ne znam kako bih objasnio to olakšanje koje smo doživjeli. Kao da pet godina neprestano na leđima nosite ruksak i onda ga skinete, eto tako nekako sam se tada osjećao.

Iako je kao dijete s puškom u ruci branio svoj grad na prvoj crti, Bruno Kiš 1997. dobio je poziv za odsluženje redovnog vojnog roka u Hrvatskoj vojsci. Nakon dva mjeseca u Puli ostatak vojnog roka trebao je odslužiti u vojarni Kamensko kraj Karlovca. Međutim došlo je do tragedije u kojoj je **Bruno izgubio obje šake te jedno oko**. Život mu se okrenuo za 180 stupnjeva.

Ipak danas je sretan čovjek, ponosan na svoju suprugu i djecu koji su mu ogromna podrška. Iako je u mirovini ne miruje svjestan da mora nečime okupirati misli. Unatoč tome što ima 100%-tni invaliditet, Bruno može mnogo toga – od vožnje motora do lakiranja automobila što mu je velika ljubav i za što se ustvari i obrazovao. **Godinama je pokušavao ishoditi braniteljski status, a 2020. godine napokon je to i ostvario.**

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

Borna Marinić

VIŠE S WEBA